

Meer en betere natuur is wenselijk en noodzakelijk

In een *Waarschuwing aan de mensheid* (12/11/2017) waarschuwen nu al zowat 20.000 wetenschappers uit 184 landen (zie Alliance of World Scientists) voor de "rampzalige gevaren" waaraan onze wereld is blootgesteld door de groeiende bevolking, de ontspoorde consumptie, de klimaatontwrichting en het verlies van biodiversiteit.

De uitzonderlijke brief verscheen in het online vakblad Bioscience en is een update van een vroegere waarschuwing van de Unie van Bezorgde Wetenschappers, die 25 jaar geleden ondertekend werd door 1.700 onderzoekers. Maar de experts zeggen nu dat het er veel slechter uitziet dan in 1992, en dat alle problemen zoals biodiversiteitsverlies, klimaatverandering, ontbossing en landdegradatie, zoetwaterverbruik en oceaانvervuiling, die destijds beschreven werden, verergerd zijn.

De mensheid wordt nu zelf slachtoffer van de op hol geslagen consumptie van beperkte bronnen door een snel groeiende populatie en veestapel, en loopt gevaar door de uitstoot van broeikasgassen, stikstof en synthetische pollutanten, zo waarschuwen de wetenschappers. **Als de wereld niet snel handelt, zal dat leiden tot verder catastrofaal biodiversiteitsverlies en ongeziene menselijke ellende.** Ze roepen de civiele maatschappij op de politici onder druk te zetten om te handelen. Bij deze .

Het antwoord op de levensbedreigende biodiversiteitscrisis en natuurvernietiging dient in overeenstemming met mondiale verdragen regionaal en lokaal gegeven worden : habitats en soorten hebben een concrete plek nodig.

In een artikel in Knack (25/10/2017) over het Vlaamse natuurbeleid schrijft een gerenommeerd bioloog en wetenschapsjournalist :

Ondanks het groeiende inzicht dat de natuur van groot maatschappelijk belang is, beschouwt het huidige beleid ze als de 'vijand'. De realiteit wijst uit dat meer aandacht voor natuur essentieel is. De recente vaststellingen dat Vlaanderen schromelijk tekortschiet in het halen van de doelstellingen om de klimaatopwarming terug te dringen, dat het laatste mestactieplan totaal onvoldoende is om de vervuiling van bodem en water tegen te gaan, dat nuttige insectenpopulaties de voorbije kwarteeuw gecrasht zijn onder druk van overmatig pesticidegebruik, bewijzen dat het niet goed gaat met onze leefomgeving.

In het noorden van Turnhout ligt het Turnhouts Vennengebied dat behoort tot het **Europese Natura 2000- netwerk** (Habitat- en Vogelrichtlijngebieden = Speciale Beschermingszones) waar de voorbije jaren met belangrijke Europese middelen (Life-projecten) een stuk natuur kon worden beschermd en hersteld.

Het Europese Natura 2000-concept werkt echter alleen als er op grote schaal wordt gedacht: via een ecosysteembenadering die rekening houdt met de complexe relaties met de omgeving en de nood aan een betere milieukwaliteit. (Door het uitvoeringsbeleid van de Vlaamse administratie) wordt onze zo al versnipperde natuur in een nog strakker keurslijf gedwongen: de te beschermen stukjes worden steeds kleiner, vlekjes in een landschap met vooral andere functies. De Speciale Beschermingszones zijn vrij groot, maar door (het uitvoeringsbeleid) worden ze voor een deel vogelvrij (letterlijk en figuurlijk) en gedegradeerd tot ordinair landbouwgebied. Zo wordt natuurbescherming in Vlaanderen een boekhoudkundige operatie: wat kunnen we waar leggen zonder dat er andere ruimtelijke belangen worden geschaad? Stakeholders zoals de Boerenbond en de gemeenten gaan (bij het aanduiden van natuurgebied) dikwijls op de rem staan.

NPTK vraagt van de Stad Turnhout een **uitdrukkelijk engagement** om deze nefaste trend te keren en een **pro-actief beleid** te voeren om de noodzakelijke en wenselijke natuur-en milieudoelen op haar grondgebied te realiseren. Deze doelen bestaan uit **het effectief tot natuurreservaat maken** en/of **onder natuurbeheer brengen** van de gebieden die daarvoor ecologisch en planmatig (voor)bestemd zijn alsook van het bewaken van de randvoorwaarden hiervan. Daarnaast moet er geijverd worden voor het **bevorderen van de biodiversiteit en milieukwaliteit** buiten de strikte reservaten.

Het wordt ook stilaan tijd.

Het gewestplan van 1977 , het RSV van 1997 , het decreet op het natuurbehoud van 1997 , het RST van 2008 , de Europese Vogel-en Habitatrichtlijnen uit de vorige eeuw bestemmen alle rechtstreeks of onrechtstreeks delen van Turnhout tot hoofdzakelijk natuurgebied met als grootste het Turnhouts Vennengebied. Deze papieren intenties blijven tot op vandaag in hoge mate dode letter.

Op dit ogenblik is **nog altijd slechts ongeveer 30%** van het voor het TVG omschreven visiegebied - dat zelf lang niet alle groen ingekleurde oppervlakten beslaat - in natuurbeheer genomen. Grote delen hiervan bestaan nog uit geïsoleerde percelen. Deze versnippering is blijvend in tegenspraak met de noodzakelijke ecosysteembenadering en dient dringend geredieerd.

De Vlaamse overheid heeft inderdaad boter op het hoofd. Het begin van implementatie van de Europees gevraagde instandhoudingsdoelstellingen(IHD's) is door het corporatistisch getouwtrek zowat tien jaar over tijd en nog niet in zicht. (zie het vermelde artikel in Knack en de website van NP). En zonder de Europese Life projecten waren de vennen nu op sterven na dood. Daarenboven dreigen natuurgebieden die niet onder de verplichte Europese doelen vallen, verwaarloosd te worden, zoals het Winkelsbroek, het Frans Segers of het Van de Velde reservaat.

Lokale politici worden dan ook verzocht hun partijgenoten op Vlaams niveau tot actie aan te zetten en zelf de toewijzing van IHD's op Turnhouts grondgebied te eisen bij het overleg ter zake. Dit is geen kwestie van chauvinisme maar van doelmatig beleid. Het TGV is in Vlaanderen nu eenmaal de

ecologisch meest geschikte plek voor een aantal te realiseren **IHD's gebonden aan voedselarme vennen , natte heide met veenslenken , en vochtige heischrale tot bloemrijke graslanden.**

NPTK vraagt de Stad in de eerste plaats een **ernstig budget** te voorzien voor hulp bij het **aankopen van natuurgebied**: 10 euro per jaar per inwoner maakt 400000 euro per jaar (ong. 1% van de stadsbegroting) en zou een minimum zijn **in verhouding tot het maatschappelijk belang van en de urgentie aan natuurherstel.**

De meest efficiënte besteding hiervan (met de grootste oppervlakte natuur) is het dekken van de **restfinanciering** die **NP** moet opbrengen bij volgens het nieuwe natuurdecreet **gesubsidieerde aankopen.**

In de mate dat dit budget niet opgaat aan grondverwerving kan het aangewend worden voor **beheersteun, inrichtingswerken, uitbouw bezoekerscentra en museum , educatieve activiteiten,...** in en rond de natuurgebieden.

Verder kan het dienen voor een **gerichte aanmoedigingspremie** voor landbouwers aan de rand van natuurbestemmingsgebieden die een **beheersovereenkomst** sluiten met de **VLM in het kader van inspanningen voor milieu, natuur en biodiversiteit in Vlaanderen.**

Tenslotte ook voor **biodiversiteitsbevorderende groenvoorzieningen en infrastructuur** (inheems plantgoed, waard-en nectarplanten, bijenhôtels, zwaluwtoren,...) op het openbaar domein , houtkanten en bermen als groene corridors , KLE's , ... en voor het stimuleren van biodiverse private tuinen domeinen.

Pro-actief betekent evenwel meer dan een begroting opmaken. De Stad kan bemiddelen bij eigenaars van gronden binnen het visiegebied om hun **gronden** hetzij **te verkopen aan NP** hetzij **in natuurbeheer** door NP te brengen. De Stad moet een beleid op poten zetten om **eigenaars hiertoe aan te sporen.**

In het bijzonder **de landbouwers moeten aangesproken worden om hun gronden te verkopen of in een regime te brengen dat bijdraagt aan natuurbehoud en natuurherstel.** Voor percelen gelegen in gebied aangeduid als agrarisch gebied met ecologisch belang zou dit de regel moeten worden , a fortiori in gebieden met natuurbestemming. Het is onbegrijpelijk dat in dergelijke gebieden geen strengere exploitatienormen opgelegd worden aan de landbouwer in functie van natuurbehoud.

De Stad kan in de periferie van de visiegebieden de landbouwer aanmoedigen met een supplementaire vergoeding om **een beheersovereenkomst** met VLM (en NP als vierde begeleidende partner) te sluiten zoals die voorzien worden **voor behoud of ontwikkeling van soortenrijke graslanden , voor weidevogels en voor akkervogels, voor waterkwaliteit , ... en wel in een gerichte combinatie van deze thema's.**

De Stad onderzoekt welke wettelijke middelen bestaan of kunnen gemaakt worden op gemeentelijk niveau om de landbouwers aan te zetten tot een meer natuur-inclusieve bedrijfsvoering. Dit zou

bvb. kunnen opgenomen worden in de exploitatievergunning en de omgevingsvergunning. De Stad vraagt aan de hogere overheden hiertoe het wettelijk kader te scheppen.

Zoals hierboven reeds aangegeven is de **hedendaagse industriële landbouw niet verzoenbaar met het behoud van biodiversiteit**. De intensieve landbouw kent een biodiversiteitsscore dicht tegen nul. In de stad is de biodiversiteit hoger dan op het meeste Vlaamse platteland.

De **ontregeling van de waterhuishouding** door drainage en drooglegging enerzijds en door pogingen tot diepe waterwinning anderzijds maken natuurbehoud onmogelijk, zeker wanneer het gaat om biotopen als vennen, vochtige heide en draslanden.

De **ontwatering** door te diepe grachten (een gevaarlijke 1,5 meter !) in het TVG is **niet langer verantwoord**. Water dat moet kunnen infiltreren wordt versneld weggetrokken. In periodes van droogte leidt dit tot watertekort in het natuurgebied en bij hevige regenval tot verhoogd overstromingsgevaar in de lager gelegen delen van Turnhout. Door de opwarming van de atmosfeer worden dergelijke extreme weersomstandigheden nu al frequenter zoals dit jaar duidelijk is gebleken. De natuurgebieden moeten hun rol als waterbuffer ten volle kunnen spelen. De huidige landbouwpraktijk is hiermee volledig in tegenspraak.

De mestuitspoeling van met **drijfmest en kunstmest** besproeide akkers staat haaks op het verschrallingsbeheer dat moet toegepast worden ter herstel van de vermelde zeldzame en kwetsbare voedselarme biotopen. Vaak gaat het om akkers die onmiddellijk palen aan percelen in natuurbeheer.

De vennen in het TVG die met belangrijke investeringen konden gered worden lopen nog altijd gevaar door de aanvoer van vermest grondwater. De perimeter van het visiegebied werd in principe voldoende ruim bepaald om dit te voorkomen. Deze perimeter is evenwel nog lang niet volledig ingevuld door het natuurreserveaat.

De vermesting is dodelijk voor wilde kruiden en leidt aangevuld met pesticiden op de akkers tot de **uitroeiing van insectenpopulaties** en maakt het hele ecosysteem erg fragiel.

Het vroege en frequente maaien van graslanden betekent een **gewisse dood voor de niet vliegvlugge jongen van de weidevogels**. Dit jaar werden niet minder dan dertien nesten van Grutto's uitgereden. Het TVG is het enige gebied in het Vlaamse binnenland waar de **Grutto** tot nog toe standhield met enkele tientallen koppels. Overal elders in de Lage Landen (90% van de wereldpopulatie) gaat de soort achteruit. De oorzaak is de steeds intensievere landbouw met verdroging , vermesting en insecticiden. Dit dreigt nu ook in het TVG het geval te worden.

De steeds terugkerende pogingen tot reliëf en bodemwijziging hypothekeren de kansen op natuurherstel. Het is onaanvaardbaar dat dergelijke **illegale destructieve ingegrepen** politiek geregulariseerd worden tegen alle adviezen in.

Het verkeer van zware landbouwvoertuigen op de historische zandwegen verstoort de rust in het gebied, zorgt voor stofoverlast en beschadigt telkens opnieuw de **kruidenrijke bermen** die vaak de laatste relictten en refugia zijn van zeldzame soorten planten en dieren.

Levenloze maïsackers, aardappelvelden en raaigraslanden kennen een zeer zwaar bemestings- en bestrijdingsregime en zouden ver van natuurgebieden moeten weg gehouden worden.

De **verloedering van milieu en landschap door deze monoculturen** maakt het vennengebied in de late zomer in de ogen van de argeloze wandelaar en fietser meer tot een maïsdoolhof in een groene woestijn dan tot het **gevarieerde Kempense landschap** uit de toeristische folder.

Het wordt dringend tijd dat het lokale beleid alles in het werk stelt om **de landbouwactiviteit in het visiegebied van het TVG terug te dringen**. *You can't have your cake and eat it*.

De Stad Turnhout kan niet blijven willen **uitpakken met zijn unieke groene noorden** en tegelijk daar de industriële grootschalige landbouw een prominente rol laten spelen.

De intensieve veeteelt is onhoudbaar en moet hoe dan ook wereldwijd afgebouwd worden. Voor Vlaanderen werd berekend dat om enig klimaatdoel te halen de veestapel minstens moet gehalveerd worden. Het is vanzelfsprekend die **inkrimping in de eerste plaats** aan te vangen **in gebieden met natuurbestemming**.

Van de grote milieubedreigingen is de industriële landbouw wereldwijd een hoofdoorzaak. (zie *Waarschuwing aan de mensheid*) Sinds de landbouw een filiaal werd van de chemische, mechanische, olie-, en financiële industrie is het met de boeren bergaf gegaan. Vandaag zijn minder dan een halve procent van de beroepsbevolking in dit land boeren die veelal veel schulden torsen en vaak een laag inkomen hebben. De sector bezet in Vlaanderen wel 80% van de schaarse open ruimte en veroorzaakt onoplosbare vermesting, verdroging, vergiftiging en broeikasgasuitstoot. Het industrieel landbouwsysteem is een economische, sociale en ecologische anomalie waarvoor dringend een alternatief nodig is.

In plaats van dit uitzichtloze systeem te bestendigen zouden ook lokale politici hun verantwoordelijkheid moeten nemen en naar **alternatieven voor de boeren** zoeken en hen daarheen begeleiden.

In het toekomstig bestuursakkoord zou met een duidelijke hoofding de intentie tot **actief uitdoven** van de huidige dominante landbouwbedrijfsvoering in het groene noorden moeten prijken.

Alternatieven kunnen gezocht worden in **bio-ecologische en natuur-inclusieve landbouw** (zeker in de periferie van natuurgebied zodat extra buffers ontstaan). Als we de heide-, weide- en akkervogels van lokale extinctie willen redden zal dat naast grootschalige uitbreiding van de heidebiotopen en gerichte natuurinrichting trouwens de enige weg zijn. Het voor-industriële cultuurlandschap was niet natuurvijandig maar kende juist een rijke biodiversiteit.

Boeren kunnen kleinschaliger en biologisch gaan produceren en een betere prijs krijgen voor meer kwaliteit. Turnhout kan een omschakelingspremie voorzien voor bio-boeren en subsidies voor grondverwerving in landbouwgebied. In een **korte keten lokale economie** vormt kleinschalige landbouw een hoeksteen, wordt de prijszetting voor de boeren nog beter en kan de productie op de hoeve diversifiëren (kaas, melkproducten, een veelheid van groenten en fruit, brood en koeken,...). In de regio geeft de Widar-coöperatie een goed voorbeeld. De gemeente kan de verspreiding van deze knowhow mee organiseren.

Daarnaast kunnen **boeren** zoals vandaag reeds en op basis van beheerovereenkomsten (zie hoger) **partners zijn in het natuur-en landschapsbeheer.**

Als **doelstelling** voor de volgende legislatuur moet een **verdubbeling van de huidige oppervlakte in natuurbeheer** binnen de perimeter van het TVG gelden. Dit onverminderd de steun aan en het benutten van de mogelijkheden tot uitbreiding van het Winkelsbroek en het Van de Velde reservaat. Het Frans Segers en La Bonne Espérance (vleermuizenoverwinteringsreservaat) worden blijvend ondersteund.

De tuinboomkwekerij (30ha) midden in het oostelijk TVG moet duidelijk gemaakt worden dat verlenging er niet inzit en aangezet tot beëindiging van activiteit. Het is een historische fout van de Stad dit ooit vergund te hebben, welke nu mag rechtgezet worden.

De Stad wordt verzocht zich mee ten volle en **zonder dubbelzinnigheid** in te zetten voor het binnenhalen van volgende Europese **Life projecten**, dus ook voor het grondverwervingsluik binnen zulk project.

In het groene noorden zou een **breed mobiliserend landschapsproject** op het getouw kunnen worden gezet : Het (inter)**nationaal Natuurpark der Brabantse Kempen** (of Grenslandschap Taxandria). Dit zou in een eerste fase de Nieuwe Bossen van Turnhout , het Turnhouts Vennengebied, het Ravels Kamp, het vliegveld van Weelde , het Zwart goor en het Moer te Merksplas omvatten. Dit is samen al een heel stuk meer dan de duizend hectaren nodig voor een nationaal park. Turnhout wordt de toegangspoort. Later kan tot en over de grens met Nederland (Noord-Brabant en vallei van het Merkske) gekeken worden (mogelijk Europees Interreg project).

Een definitie van een nationaal park luidt : *Een nationaal park is een aaneengesloten natuurgebied van ten minste 1000 hectare, bestaande uit natuurterreinen, wateren en/of bossen, met een bijzonder landschappelijke gesteldheid en planten- en dierleven, waar tevens goede mogelijkheden zijn voor natuur-inclusieve landbouw en recreatief medegebruik .*

Het zou **een biodiversiteits-en erfgoedproject kunnen worden ter herstel van het traditionele Kempense landschap** verrijkt met een aantal hedendaagse kenmerken en natuuropvattingen.

Her **embleem** voor het park zou hetzelfde kunnen zijn als dat op het wapenschild van Turnhout : het **hert**. Op voorwaarde dat het park voldoende uitgestrekt en robuust wordt. Dan kan de Grutto er ook nog bij. En de Venwitsnuitlibel, Maanwaterjuffer of het Gentiaanblauwtje (als we het gebied en de vennen niet laten ontwateren tenminste).

Partners als overheden, het verenigingsleven, cultuurinstellingen, economische actoren (één arbeidsplaats per hectare natuurpark !), private burgers,... voor zulk project zijn voor de hand liggend en legio.

NPTK is bereid tot en vragende partij voor een **regelmatig samenwerkingsoverleg** met de Stad en mogelijke andere partners om gezamenlijk te werken aan de doelstellingen van natuuruitbreiding (en nationaal park), verbetering van de milieuvoorwaarden in en rond de natuurgebieden, toegankelijkheid en trage wegennetwerk, educatie,...

Turnhout onderhandelt met de buurgemeenten voor het realiseren van de hoger beschreven natuuruitbreiding en natuurbeschermingsdoelen in de grensoverschrijdende gebieden : met Merksplas en Ravels voor het Noorden, met Kasterlee voor het Zuiden.

Ruimtelijke ordening

Voor de noodzakelijke natuuruitbreiding : zie hiervoor.

Volgens een nieuwe studie leiden de files, de hoge energiekosten, de CO₂-uitstoot, de overstromingen, het gebrek aan groen en de hoge kosten voor de aanleg en het onderhoud van wegen en nutsleidingen bij de huidige bouwwoede tot een buitensporige factuur van ruim 33 miljard euro voor Vlaanderen. Voor dat bedrag kopen wij liever natuurgebieden.

Turnhout kondigt **vanaf heden de definitieve betonstop af** : geen nieuwe verkavelingen of wegen meer buiten de nu voorziene wooninbreidingsgebieden.

Turnhout opteert voor versterking, verdichting en vergroening van het stadscentrum en de woonkernen.

We prefereren het model van de **lobbestad met groen-blauwe vingers** die vanuit de omgeving diep tot in het centrum reiken. De drukke ringweg rond de stad belet deze structuur en werkt als een knellende verstikkende gordel rond de woonkern die deze afsluit van de groene rand.

De ring wordt op meerdere plaatsen doorbroken met veilige platforms en de ringbreedte voor gemotoriseerd verkeer gehalveerd .(De ring is vandaag één van de dodelijkste wegen voor fietsers in de Kempen met meerdere zwarte kruispunten). Wagens rijden er maximum 50km/u zodat lawaai (een zwaar onderschat gezondheidsprobleem) en luchtvervuiling afnemen. De vrijgekomen bandbreedte wordt een **groen ringpark met boulevard voor fietsers en voetgangers**. Dit draagt ook bij tot de ontharding van het bodemoppervlak van de Stad.

De ring wordt niet doorgetrokken in het noorden, ook niet met ondertunneling. (zie verder ook mobiliteit)

Grote winkelcomplexen buiten het stadscentrum of nieuwe bedrijventerreinen worden niet langer toegestaan.

Mobiliteit

Turnhout wordt een **fietsstad**. De auto als particulier vervoermiddel wordt een marginaal verschijnsel.

Vandaag reiken de files in de stille Kempen van op de autostrades tot in de woonkernen en slaken tientallen burgemeesters een noodkreet wegens de invasie van het sluipverkeer.

Het **STOP** (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Personenwagen) **principe** dat de Stad Turnhout zegt te huldigen is in de praktijk een farce : voor iedere fietser verschijnt er een veelvoud aan auto's in het straatbeeld. Het STOP - principe legt het vandaag nog af tegen de POTS - realiteit.

Dit **buitenproportionele ruimtebeslag** door één vervoersmodus is niet langer te verantwoorden in dichtbevolkte en gesuburbaniseerde regio's als Vlaanderen. In steden en dorpskernen neemt het voor de auto voorbehouden deel van het openbaar domein meer dan 80% van de oppervlakte in.

Het **vervoer** is verantwoordelijk voor een groot deel van de **voor milieu en mens schadelijke stoffen** (met name voor de helft van alle luchtvervuiling) en voor de broeikasgassen die de opwarming van de aarde veroorzaken. En de situatie wordt er niet beter op. Integendeel: vandaag is 30 % van de schadelijke emissies afkomstig van het vervoer, tegenover 10 % in 1960. **Auto's en vrachtwagens zijn de grootste boosdoeners**: die nemen meer dan 80 % van de energie die alle vervoersmiddelen samen verbruiken, voor hun rekening.

CO₂ (koolstofdioxide) is het belangrijkste broeikasgas van de brandstofmotoren. Het verkeer is de sector waarin de uitstoot van dit broeikasgas nog het meeste toeneemt in België.

De gezondheid heeft voornamelijk direct te lijden onder de uitstoot van fijn stof en NO_x (stikstofoxiden). Uit een zopas verschenen studie blijkt dat deze vervuiling uitgebreider is dan tot nog toe gedacht - in het bijzonder in kleine centrumsteden met Turnhout als expliciet voorbeeld . Stikstofoxiden dragen ook bij tot de vermesting van natuurgebieden. Meer dan de helft van alle stikstofoxiden is afkomstig van dieselmotoren (auto's en vrachtwagens). Dit draagt in hoge mate bij tot de atmosferische depositie van stikstof wat in de Noorderkempen met een reeds buitenmatige **stikstofbelasting** uit de intensieve landbouw **voor de natuur een extra ramp** betekent.

De WHO (Wereldgezondheidsorganisatie) categoriseert de fijnstof uitstoot van dieselmotoren sinds juni 2012 als carcinogeen, hetzelfde risico als passief roken en asbest. Vlaanderen telt per jaar 15000 voortijdige overlijdens door luchtvervuiling uit het verkeer. Die komen bij de honderden doden en duizenden verminkten van wie een meerderheid zwakke weggebruikers.

Het zijn juist deze fietsers die het mogelijk maken dat in de spits nog een auto in of uit Turnhout rijdt.

Ook elektrische wagens zonder verbrandingsmotor veroorzaken nog veel fijnstof afkomstig van bandenslijtage en remmen. Hoe dan ook is de elektrificering van het wagenpark nog niet voor morgen of overmorgen en schept weer andere milieu-en energieproblemen. Het zou absurd zijn windmolens te gaan plaatsen in de open ruimte of fossiele of nucleaire centrales te gaan bijbouwen

om auto's te laten rijden. Het is evenmin de oplossing voor het ruimtebeslag. De auto is daarenboven een echte "grondstoffenjager" waarvan de verdere wereldwijde en immer groeiende massaproductie als twijfelachtig en niet duurzaam moet beschouwd worden. Uit een volledige levenscyclusanalyse kan blijken dat auto's een nog grotere milieu-impact hebben in de productie- en dumping fase dan in de (rijdende) gebruiksfase .

Dat de verkeersknoop onontwarbaar is geworden bewijst de steeds terugkerende **schijnoplossing van bijkomende wegen** : het aanzuigeffect zorgt op korte termijn voor nog zwaardere verkeersproblemen en overlast. De enige realistische oplossing voor het mobiliteitsdebat is een decimering van het autoverkeer ten voordele van de fiets. **Met de doorbraak en de mogelijkheden van de elektrische fiets, fietskarren, bakfietsen en fietstaxi's is er voor 90% van de verplaatsingen geen excuus meer om een ton staal in beweging te brengen.** Het is enkel wachten op de juiste en voldoende sterke incentives van moedige beleidsverantwoordelijken.

NP heeft zich altijd verzet tegen het sluiten van de ringweg of bijkomende (invals)wegen doorheen groengebied en zal dat blijven doen. De autoïstische waan is één ding , er nog natuur of open ruimte aan opofferen is waan-zin.

De huidige graad van autogebruik , laat staan de nog toenemende trend, nemen als uitgangspunt voor een extrapolatie van de te verwachten verkeersstromen en in functie daarvan infrastructurele oplossingen zoeken is een heilloos pad waarop het mobiliteitsbeleid zich niet kan langer kan begeven. Het mordicus bereikbaar willen houden of maken van het stadscentrum en alle buurten voor gemotoriseerd vervoer is evenmin verzoenbaar met een duurzame en milieuvriendelijke stad. Het is zeker in tegenspraak met het STOP-principe. Om het **STOP principe wel toe te passen** kan de stad haar regelbevoegdheid over de verkeersstromen op haar grondgebied aanwenden ten voordele van de zwakke weggebruikers en ter **afremming en ontmoediging van het auto- en motorgebruik:**

Sterke uitbreiding van de autovrije en/of emissievrije zones, penalisering van dieselveertuigen, 30 km/u op het hele grondgebied, beperkte en dure parkeerplaatsen ook aan de grote winkelketens en bedrijventerreinen buiten het centrum, waar de auto nog wel door mag : **fietsstraat,**...

RO aanpassen in functie van fietser, voetganger en openbaar vervoer (zie ook RO hierboven)

Internalisering van externe kosten, mogelijks door toepassing van principes de **"gebruiker betaalt"** en **"de vervuiler betaalt"** : de schade aan milieu en gezondheid en het ruimtebeslag door het gemotoriseerd verkeer dient verrekend te worden **in tarieven voor gebruik van het openbaar domein** door bvb. een tolheffing bij het binnenrijden van de Stad.

In de groene open ruimte waar rust , stilte en frisse lucht primordiaal zijn voor mens en natuur is het gemotoriseerd verkeer volledig uit den boze.

De landelijke historische zandwegen dienen dringend alle het statuut van trage weg te krijgen.

Dat zal sterk bijdragen tot de kwaliteit van het landschap en tot de voor de zachte weggebruiker recreërende functie ervan. Wandel- en fietsnetwerken zijn niet bedoeld voor vrachtwagens, jeeps, quads en motors en ook niet voor auto's.

Tenslotte vragen wij dat de Stad werk zou maken van de down-grading van de **N119** doorheen het Vennengebied. Dringende onderhandelingen met het VL gewest dienen opgestart om de snelheid op het traject door het natuurgebied terug te brengen tot **max. 50km/u** en door middel van een tolheffing het **zware vrachtverkeer te weren** dat vandaag een zware hypotheek legt op de instandhouding van Europees beschermde natuur en op de kansen tot het verwerven van het label **Stiltegebied**.

Klimaat

Biodiversiteitsverlies en klimaatopwarming door het versterkte broeikaseffect wedijveren om de trofee van meest levensbedreigende globale milieucatastrofe en versterken elkaar nog in hun effectiviteit aangevuld met een aantal andere vaak samenhangende factoren (zie *Waarschuwing aan de mensheid*)

Verkeer en industriële landbouw zijn samen verantwoordelijk voor zowat de helft van de broeikasgasemissies.

Een sterke reductie van beide sectoren is dringend noodzakelijk. (zie Natuur en zie Mobiliteit)

De klimaatdoelstelling is eenvoudig : **zo vlug mogelijk nul broeikasgassen uitstoten**. Iedere gram koolstof die nog in de atmosfeer terechtkomt is er één te veel. De veilige concentratielimiet is al lang overschreden (zie 350.org).

Bij de tegenwoordige uitstoot is het koolstofbudget voor 1.5°C opwarming binnen vijf jaar opgebruikt , dat voor 2°C binnen 20 jaar. Over het lot van de mens en vele andere soorten wordt in het volgende decennium beslist. (zie *Waarschuwing aan de mensheid*)

Natuur heeft een belangrijk potentieel tot mitigatie van en adaptie aan de klimaatverandering.

In het bijzonder natte natuurgebieden (wetlands) zoals **draslanden, natte heiden en veenvormende gebieden** hebben een zeer **groot vermogen tot koolstofopslag** dat tot tien maal efficiënter is dan dat van natuurlijke bossen.

De capaciteit tot **waterberging** bij hevige neerslag en waterretentie bij droogte werd reeds belicht. (zie Natuur)

Telkens sterke argumenten voor de uitbreiding van de natuurgebieden.

Het is dan ook onbegrijpelijk dat het Turnhouts Vennengebied noch het Winkelsbroek terug te vinden zijn in het **klimaatplan** van de Stad Turnhout en evenmin dat de natuurgebieden niet worden opgelijst bij de verschillende lokale **SDG's** waar zij toe bijdragen. (biodiversiteit, klimaat , zoet waterbeheer, duurzame stad , welzijn en gemeenschapsvorming , ...)

De Burgemeesterconvenant onderschrijven kan (kon) een aanzet zijn tot een ambitieus klimaatbeleid al is de doelstelling van 20% minder CO₂ tegen 2020 al hopeloos achterhaald en zijn de voorziene maatregelen veel te zwak. Na drie jaar en met nog twee jaar te gaan wordt de gerealiseerde reductie geschat op 1,7 %. Het huidige klimaatplan heeft dus geen effect.

In een klimaatbeleid dat doet wat echt nodig is streeft Turnhout naar **klimaatneutraliteit tegen 2040**. Dat betekent een reductie van de emissies met ongeveer 12% per jaar vanaf volgend jaar. Er zal meer dan één duurzaamheidsambtenaar nodig zijn om dat te realiseren. Het resterende saldo tegen 2040 kan dan opgevangen worden door de natuurgebieden !

Een stadsstructuur met **blauwgroene dooradering** (zie RO) langs voornamelijk **trage wegen** (zie natuur en mobiliteit) kan een **milderend effect** hebben bij de bij ontstentenis van een mondiaal tot lokaal klimaatbeleid te verwachten moordende hittegolven en plotse hevige regenval met watersnood in de zomer.

Natuur en welzijn

Het **positieve gezondheidseffect** van actief of passief genieten van en in de **natuur** is een wetenschappelijk vaststaand feit.

Groene veilig te voet of per fiets bereikbare **recreatie, speel-en belevingsplekken** voor iedere leeftijd zijn prioritair in verstedelijkte, gesuburbaniseerde en gemotoriseerde woonomgevingen zoals Vlaanderen en de Kempen. NP doet zijn duit in het zakje met o.a. het nabij de Oude Kaai en het jaagpad gelegen van de Velde reservaat(je) waar een deel speelbos zal aangeplant worden.

De stad kan initiatief nemen i.s.m. met onderwijsinstellingen en oudercomité's om kinderen in een natuurlijke omgeving al dan niet onder begeleiding te laten op verkenning gaan tijdens en na de schooluren. De groene rand rond de stad in de mate dat de natuur er terug kan ontwikkeld worden is hier zeker een troef maar de jeugd moet wel gestimuleerd worden om naar buiten te trekken. NP is altijd bereid mee te zoeken naar vrijwillige begeleiders. De *Extinction of Experience* dreigt een ontwikkelingspsychologisch en cultuurverschralend probleem van de eerste orde te worden.

In en rond zorginstellingen en hospitalen is contact met natuurlijk groen een wondermiddel voor het welbevinden en de revalidatie van de gasten. In Turnhout is de zorgtuin van de Wending ingericht met de hulp van NP hiervan het bewijs.

Insecten , pesticiden en landschap

Zowel voor de gezondheid van de natuur als van de inwoners **vermijdt en ontraadt Turnhout** met alle mogelijke middelen het gebruik en de verkoop van **alle insecticiden en herbiciden** zowel voor particulieren als voor professionelen.

De biodiversiteitscrisis wordt waarschijnlijk door niets scherper gesignaleerd dan door het *insectageddon* , de uitroeiing van de wilde én honing bijenpopulaties. Het totale ecosysteem dreigt hierdoor in te storten (zie *Waarschuwing aan de mensheid*).

Dat bijen belangrijk zijn voor de bestuiving van gewassen, en dus ook voor **ons voedsel**, is ondertussen alom bekend. Ook geweten is dat bijen het moeilijk hebben in een steeds kaler landschap, waar pesticiden gebruikt worden en waar parasieten als de varroamijt voorkomen. **Wilde bestuivers zijn helemaal afhankelijk van de natuur en het landschap**, ze maken er namelijk ook hun nest. Van de vierhonderd soorten wilde bijen die Vlaanderen rijk is, zoekt elk zijn eigen specifieke plekje in de natuur. De ene doet dat in een zandige wegberm, de andere zoekt een stuk dood hout. Veel wilde bijen hebben een klein leefgebied, soms maar enkele honderden meters groot. Elke aanpassing in dat leefgebied - een verdwenen haag, een verharde zandweg of een te vroeg gemaaide berm - kan fataal zijn.

De oplossing voor de dramatische terugval van onze bestuivers zit dan ook in **een insectenvriendelijk beheer van onze open ruimte.**

Wilde bijen hebben dus enkel baat bij groene maatregelen die het hele jaar door effect hebben, zoals houtkanten, brede bloemenranden of klaver- en luzernegewassen. Het Kempense platteland is rijk aan landbouwwegen. Wettelijk hoort daar een strook ‘openbaar domein’ naast waar overheden vrij over beschikken. Als overheden deze ruimte consequent zouden handhaven en natuurvriendelijk beheren, komen er in Vlaanderen plotsklaps honderden kilometers linten met bloemen bij.

De redding van de insecten en de biodiversiteit vereist uiteindelijk een verre gaande omvorming van productie en transport naar sterke duurzaamheid met voldoende ruimte voor natuurre reservaten.

Gemeenschapsvormende Participatie en Sensibilisatie.

Om de biodiversiteits-, klimaat-, milieu-, en duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren ondersteunt de Stad actief de functionering van een **volwaardige Milieu-, Natuur-, en DuurzaamheidsRaad** waarin burgers en verenigingen samenwerken die opkomen voor een sterk gemeentelijk beleid voor Milieu, Natuur en Duurzaamheid dat alle andere beleidsdomeinen **transversaal** bestrijkt. Een leidraad hierbij kunnen **de SDG's (duurzame ontwikkelingsdoelen)** zijn van de VN waartoe de hele mondiale gemeenschap zich heeft geëngageerd.

De Stad organiseert samen met NPTK **voorlichting en educatie** over natuur, milieu en klimaat, landschap en erfgoed.

NP is een belangrijke **partner van de Stad** bij het gemeentelijk natuur-en milieubeleid zowel inhoudelijk als uitvoerend.

De Stad erkent en ondersteunt de initiatieven van NP om mensen naar de natuurgebieden te brengen en hen bij de natuurbescherming en het natuurbeheer te betrekken. Dit **vrijwilligerswerk** heeft een **sociale meerwaarde** door mensen samen te brengen rond natuur. De Stad wijst daarom te geleger tijd in haar communicatie burgers de weg naar Natuurpunt en zijn werking.

De Stadsdiensten kunnen ook doorverwijzen naar de begeleiding die NP kan geven aan **doelgroepen** (jongeren, andersvaliden, patiënten, kansarmen, (ex-)gedetineerden, anderstaligen, nieuwkomers,...) bij initiatie tot de natuur en praktisch natuurbeheer als deel van een opvoedkundig, revaliderend of (her)integrerend traject.

De Stad stelt in overleg met NP een **veldwachter** met natuurkennis aan in het groene noorden ter beteugeling van natuurbeschadiging en vandalisme, sluikstorten, ongehoord gemotoriseerd verkeer, loslopende honden,... en als aanspreekmogelijkheid voor wandelaars en bezoekers.

De Stad honoreert de belangrijke rol die NP speelt in het lokale sociale weefsel met **een passende werkingstoelage**.

NPTK wordt als evenwaardige partner betrokken bij de uitbouw van het **bezoekerscentrum Klein Engeland Hoeve** in het TVG . NPTK krijgt permanente toegang tot de infrastructuur van KEH voor haar activiteiten.

Beheer en Beleid Cyclus

Het **beleidsveld Milieu en Natuurbeheer** wordt opgenomen in de volgende BBC met in het bijzonder de rubrieken 0340 , 0341, 0349, 0350, 0380, 0381, 0390, 0310, 0319, 0320, 0329 .